

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

2. Czas powstania

XIII, XVIII w.

3. Miejscowość

IDZIKÓW

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI IDZIKÓW

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesyj)

5. Przynależność administracyjna

województwo: **DOLNOŚLĄSKIE**

powiat: **KŁODZKI**

gmina: **BYSTRZYCA KŁODZKA**

6. Współrzędne geograficzne

50° 16' 28" N 16° 43' 40" E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE

ROLNICZE

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najbliższe postulaty konserwatorskie

NAZWY: Kyselingswalde, Kyslingsvalde, Kysilingswalde, Keslingswalde, Kezelingswalde, Kieslingswalde, Kysilingswalde, Kyilingsdorf, Kilingswalde, Kezelingswald, Kiselichsvalde, Kiselichs Walde, Kiesslingswalde, Kieslingswalde, Żwirów

HISTORIA: Pierwsza zachowana wzmianka o miejscowości wraz z parafią pochodzi z roku 1344 i była już wtedy najprawdopodobniej dużą wsi jeśli na jej terenie istniała parafia. Z podobnego okresu pochodzi informacja o dobrach we wsi, Górnych; a drugie, Środkowe wzmiankowano już w 1400 r. Prawdopodobnie na przełomie XIV/XV działała w Ildzikowie huta szkła. W XVI w. powstały trzecie dobra, Dolne. W czasie wojny trzydziestoletniej wieś została zniszczona i splądrowana. W latach 1633 osadę zamieszkiwało 29 kmieci i 8 zagrodników. W II poł. XVIII zmniejszyła się liczba gospodarstw kmiiecych, wzrosła natomiast ilość gospodarstw chatupniczych i zagrodowych. W XIX w. Ildzików stanowił jedną z największych i najbogatszych wsi w okolicy; miejscowość starata rozwijać się jako osada letniskowa jednak nigdy nie zyskała dużej popularności. W II poł XIX. wieś zachowała swój rolniczy charakter – rozwijał się tutaj jedynie przemysł rolny i drzewny. Po 1945 r. wieś pomimo zastąpienia ludnością napływową nie wyludniła się, zachowała swój rolniczy charakter. Ildzików wykształcił swój obecny układ ruralistyczny ok. połowy XVIII w. jako układ wielodrożny na bazie łańcuchówki. Osada nieregularna, ale zwarta i jednolita. Zabudowa przede wszystkim mieszkalno-gospodarcza, murowana, organizowana w liczne zagrody w czworobok.

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, źródła i literatura – załącznik do karty ewidencyjnej nr 1.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacie o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

5 sierpnia 2023 r.

Adamina Modrzejewska

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 1

1. Miejscowość	IDZIKÓW
2. Gmina	BYSTRZYCA KŁODZKA
3. Powiat	KŁODZKI
4. Województwo	DOLNOŚLĄSKIE

5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI IDZIKÓW

6. Zawartość załącznika

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA POSTULATY KONSERWATORSKIE ŹRÓDŁA I LITERATURA

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA:

- zatrącenie historycznie ukształtowanego układu ruralistycznego wsi
- przebudowa i niezgodne z doktryną konserwatorską prace remontowe historycznej zabytkowej zabudowy mieszkalnej i gospodarczej

POSTULATY KONSERWATORSKIE:

- zachowanie historycznej dominanty w krajobrazie jaką jest wieża kościoła pw. Wniebowzięcia NMP
- zachowanie historycznych parceli – przede wszystkich w granicach dawnych dóbr i folwarków
- rozbudowa wsi z poszanowaniem historycznego ukształtowanego układu ruralistycznego
- budowa nowych obiektów z zastosowaniem materiałów występujących w budownictwie lokalnym oraz z zachowaniem cech charakterystycznych dla Kotliny Kłodzkiej
- prace remontowe i modernizacyjne przy historycznej zabudowie mieszkalnej i gospodarczej należy prowadzić z zachowaniem i poszanowaniem oryginalnej substancji zabytkowej
- zachowanie i uzupełnienie historycznie ukształtowanych założeń zieleni
- zachowanie i konserwacja małej architektury sakralnej
- prace przy obiektach zabytkowych należy prowadzić w uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi

ŹRÓDŁA I LITERATURA

Brygier W., Dudziak T., Chomiak I., Ziemia Kłodzka, Pruszków 2018.
Dehio-Handbuch der Kunstdenkmäler in Polen Schlesien, Berlin 2005.
Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, 1845.
Rybka-Cegielska I., Boguszewicz M., Wiśniewska D., *Studium środowiska kulturowego gminy Bystrzyca Kłodzka woj. Wałbrzyskie tom II, część I*, Wrocław 1995.
Słownik geografii turystycznej Sudetów, T. 15: Kotlina Kłodzka i Rów Górnej Nisy, Wrocław 1994.

Kartografia

Messtischblatt Wolfelsdorf 5766, ok. 1940 r.

Opracowanie załącznika:
(data i podpis)

5 sierpnia 2023 r.

Adamina
Modrzejewska

